

TÜRKİYE VE AMERİKA'DA DRAMATİK YAZARLIK EĞİTİM PROGRAMLARININ KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ*

COMPARATIVE ANALYSIS OF DRAMATIC WRITING EDUCATION IN TURKEY AND THE USA

Özlem BELKİS¹, Yunus Emre GÜMÜŞ², Hatice ŞAŞMAZ³, Ezgi Deniz ALPAN⁴

Öz

Oyun yazarlığı 2500 yıllık bir tarihe sahiptir, fakat ilgili akademik eğitimin tarihi ancak 100 yıllıktır. Lisans düzeyindeki ilk dramatik yazarlık dersleri 1905'te Harvard Üniversitesi'nde, 1925'te Yale Üniversitesi'nde verilmiştir. Ardından farklı üniversitelerde çeşitli kademelerde dramatik yazarlık eğitimi yaygınlaşmıştır. Türkiye'de ise ilk oyun yazarlığı eğitimi 1964'te Ankara Üniversitesi'nde, 1976'da Ege Üniversitesi'nde başlamış, bugün yedi üniversitede sürdürülmektedir. Türkiye'de dramatik yazarlık eğitimi programlarının değerlendirilmesi ve geliştirilmesi için öneriler üretilmesi bağlamında bir çalışma bulunmamaktadır. Bununla birlikte yurt içi ile yurt dışındaki eğitim programlarını karşılaştırılmalı olarak ele alan bir araştırmaya da alan yazın taraması sonucunda rastlanmamıştır. Bir bilim alanında yürütülen eğitim programlarının geliştirilebilmesi için farklı programların kapsamalarını incelemek, tartışmaya açmak önemli ve gereklidir. Bu yönüyle araştırmamızın alan yazına katkı sağlayacağına inanılmaktadır. Bu araştırmanın amacı, Türkiye'de ve ABD'de sürdürülen dramatik yazarlık/oyun yazarlığı eğitim programlarının karşılaştırılmalı olarak incelenmesidir. Araştırmanın kapsamını, Türkiye'de ve ABD'de dramatik yazarlık eğitimi aktif olarak sürdüren üniversitelerin 2018-2019 eğitim/öğretim yılı verileri oluşturmaktadır. ABD, dramatik yazarlık eğitiminin lisans düzeyinde verilmeye başlandığı ilk ülke olduğu için seçilmiştir. Bu çalışma bir profil çıkarma çalışmasıdır ve yöntem olarak karşılaştırmalı eğitim araştırmalarında kullanılan yatay yaklaşım benimsenmiş, nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme uygulanmış, farklılıklar program seviyesi, kontenjanları, giriş ve mezuniyet koşulları, zorunlu ve seçmeli dersler bağlamında sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: dramatik yazarlık, dramatik yazarlık eğitimi, sahne sanatları, yaratıcı yazarlık.

Abstract

Playwriting has a history of 2500 years while its academic education has only 100 years' history. The first undergraduate level courses about dramatic writing began to be given in Harvard University in 1905 and at Yale University in 1925. Dramatic writing education then began to spread to different countries at various levels. In Turkey, the first playwriting courses began to be given at Ankara University in 1964 and Ege University in 1976. Today, dramatic writing education continues in seven different universities. There are no studies that evaluate dramatic writing education programs in Turkey, and that make suggestions to develop existing programs. Besides, review of available literature reveals that there is no research that compares the education programs in Turkey and in the rest of the world. In order to improve existing education programs in a discipline, it is very important and necessary to examine the scopes of different education programs and open them to discussion; hence this study will contribute to available literature in this respect. The aim of this study is to analyze dramatic writing/playwriting education programs in Turkey and the USA comparatively. The scope of this study is limited by 2018-2019 academic year data of active education programs in Turkey and the USA. The USA is chosen since it is the first country where dramatic writing undergraduate level education began. The study makes a profile using available data. In addition to preferring a horizontal approach as in most comparative education studies, the study uses qualitative research methods, mainly documentation analysis. Differences between program levels, student quotas, admission and graduation conditions, compulsory and elective courses are taken into account.

Keywords: Dramatic writing, dramatic writing education, performing arts, creative writing.

* Bu çalışma Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi tarafından 02-04 Mayıs 2019 tarihlerinde İzmir'de düzenlenen 1. Uluslararası Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuş aynı başlıklı çalışmanın genişletilmiş şeklidir.

¹ Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sahne Sanatları Bölümü, Dramatik Yazarlık-Dramaturgi Ana Sanat Dalı, İzmir – TÜRKİYE, ozlem.belkis@deu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6124-3506

² Araş. Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sahne Sanatları Bölümü, Dramatik Yazarlık-Dramaturgi Ana Sanat Dalı, İzmir – TÜRKİYE, yegumus@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2707-5366

³ Araş. Gör., Düzce Üniversitesi, Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Sahne Sanatları Bölümü, Dramatik Yazarlık Ana Sanat Dalı, Düzce – TÜRKİYE, gmhaticeyilmaz@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6801-8448

⁴ Araş. Gör., Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sahne Sanatları Bölümü, Dramatik Yazarlık Ana Sanat Dalı, Erzurum – TÜRKİYE, ezgidenezalpan@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4274-0838

1. GİRİŞ

Oyun yazarlığı iki bin beş yüz yıllık bir tarihe sahiptir, fakat bu konudaki düzenli ve programlı eğitimin tarihi ancak yüz yıllıktır. İlk dramatik yazarlık dersleri 1905'te Harvard Üniversitesi'nde, 1925'te Yale Üniversitesi'nde verilmiş; ardından farklı üniversitelerde lisans/yüksek lisans düzeyinde dramatik yazarlık/oyun yazarlığı eğitimi yaygınlaşmıştır. Türkiye'de ise lisans düzeyinde oyun yazarlığı eğitimi 1964 yılında Ankara Üniversitesi'nde, ardından 1976'da Ege Üniversitesi'nde Güzel Sanatlar Fakültesi kapsamında (1981'de Dokuz Eylül Üniversitesi bünyesine geçmiştir) başlamış, bugün toplam yedi üniversitede aktif olarak sürdürülmektedir.

Her eğitimin doğasında olduğu gibi genelde sanat, özelde dramatik yazarlık eğitiminin doğasında da geliştirilme ihtiyacı vardır. Özellikle de teknolojik ilerlemeler ve disiplinler arası çalışmalarla büyük bir hızla değişen, disiplinlerarasılığa gittikçe daha çok bağlanan sahne sanatlarına ait eğitim programlarının geliştirilmesi de gerekli ve zorunludur. Demirel'in (2015, s. 93) belirttiği gibi "program geliştirme çalışmasının temelinde mevcut programların incelenmesi ve değerlendirilmesi görüşü yer almaktadır". Bu araştırmanın konusu olan dramatik yazarlık eğitiminin geliştirilmesi için de başlangıç noktası, programların incelenmesi, yurt içi ve yurt dışındaki farklı programların karşılaştırılmasıdır. Ne var ki Türkiye'deki dramatik yazarlık eğitimi programlarının geliştirilmesi için öneriler üretilmesi bağlamında bilimsel bir çalışmaya alan yazın taraması sonucu rastlanmamıştır. Bununla birlikte yurt içinde ve yurt dışında yürütülen dramatik yazarlık eğitim programlarını karşılaştırılmalı olarak ele alan bir araştırmaya da ulaşılammıştır. Dramatik yazarlık bağlamındaki alan yazının ana hatları şöyle çizilebilir:

Waters (2013) tiyatro tarihi ya da performans teorilerine yönelik bol miktarda çalışma bulunmasına rağmen dramatik yazarlık eğitimi konusunda bilimsel yayın olmadığını, 'nasıl yapılır / yazılır' ya da '..... karakter yaratmanın püf noktası' tarzındaki el kitapları ile dramatik metnin öğelerini açıklayan yayınlar dışında oyun yazarlığı eğitimine odaklanan bilimsel çalışmaların bulunmadığını vurgular. Yazarlık bağlamında alan yazına bakıldığında ilk dikkati çeken, tanınmış ve başarısı kanıtlanmış çeşitli türlerde eserler üreten yazarların kendi yazarlık deneyimlerini paylaştıkları çalışmalardır (Duras, 1999; King, 2007; Pamuk, 2011; Bradbury, 2015; Renard, 2016; Bıçakçı, 2017). Ayrıca temel olarak yazma eylemine yönelik ve yazma cesaretini destekleyen yayınlar da dikkati çekmektedir (Tekşan, 2013; Özdemir ve Binyazar, 2015). Yazma disiplini ve heyecanı uyandırmak için teknik ve teorik bilgi sunan, aynı zamanda da temrinler öneren yayınların da yazarlık alan yazınında yeri vardır (Wood, 2010; Can, 2014; Zinsser, 2015; Erdoğan, 2016; Gülsoy, 2017; Labott, 2017; Guin, 2017).

Dramatik yazarlık alandaki çalışmalar dramatik metnin öğeleri ve özellikleri üzerine, yani bizatihi olarak metnin kendisine odaklanmıştır (Baker, 1919; Egri, 1982; Raphaelson, 1949; Gooch, 1998; McKee, 2005). Bir başka ifadeyle yayınlar, tiyatro sanatının estetik değerine, metnin içerik ve biçimine yöneliktir. Dramatik metin üretmek isteyen bireylere yönelik öneriler, izlenmesi gereken yol ve yaklaşımlar üzerine çalışmalar da vardır (Smiley, 2005; Greig, 2005; Norden 2007; Bradbury, 2015; Renard, 2016; Bıçakçı, 2017). Bu çalışmalar dramatik yazarlık eğitim öğretimi ile doğrudan ilgili olmasa da yazma tekniği ve disiplini ile ilgili olduğu için hatırlanmalıdır.

Dramatik yazarlık eğitimi üzerine ise yurt dışında yapılmış çalışmaların sayısı gayet sınırlıdır (Raphaelson, 1949; Neipris, 2005; Greig, 2005; Waters, 2013; Gardiner, 2014 ve 2016). Alanyazında dramatik yazarlık eğitimi programlarının incelenmesi veya karşılaştırılması çerçevesinde bir akademik çalışmaya rastlanmamıştır. Türkiye'deki dramatik yazarlık eğitim programlarının yurt dışındaki programlarla karşılaştırılması alan

yazına bir katkı olacaktır. ABD üniversitelerindeki farklı eğitim yaklaşımları da düşünülerek, bu karşılaştırmanın yeni tartışma alanları açacağı umulmaktadır.

Buradan hareketle çalışmamızın amacı, Türkiye ve ABD’deki dramatik yazarlık/oyun yazarlığı eğitim programlarının karşılaştırılmalı olarak incelenmesidir. Bu araştırma aynı zamanda, eş zamanlı olarak gerçekleştirilen “Türkiye’de dramatik yazarlık eğitimi programlarının karşılaştırılmalı olarak incelenmesi” (Belkıs, Şaşmaz, Gümüş, & Alpan, 2019) başlıklı çalışmanın da devamı niteliğindedir. Birbirini tamamlayan bu çalışmaların alan yazına katkıda bulunması umulmaktadır.

Eğitim programı, öğretim programı, ders programı birbirinden ayrı kavramlardır. Eğitim programı, belirlenen hedefler doğrultusunda planlanan tüm eğitim etkinliklerini, öğretim programı bir eğitim basamağında çeşitli sınıf ve derslerde ele alınacak konularla ilgili tüm öğretim etkinliklerini, ders programı ise bir dersin öğretimiyle ilgili tüm eğitim etkinliklerini kapsamaktadır (Demirel, 2015, s. 5). Bu çalışmada eğitim programı kapsamında kurumların kuruluş süreçleri, öğrenci kabul / mezuniyet koşulları, dersler / uygulama alanları incelenmiştir. Bu çalışmayla yanıt bulunması hedeflenen araştırma soruları ise şöyle oluşturulmuştur:

- ABD ve Türkiye üniversitelerinde dramatik yazarlık eğitim programlarının genel yapıları (program düzeyleri, kuruluş amaç ve süreçleri) arasında ne gibi farklılık ve benzerlikler vardır?
- ABD ve Türkiye üniversitelerinde dramatik yazarlık eğitim programlarının eğitim koşulları (öğrenci kabul/mezuniyet koşulları ile zorunlu/seçmeli dersler) arasında ne gibi farklılık ve benzerlikler vardır?

Araştırmanın kapsamı, Türkiye ve ABD’de dramatik yazarlık eğitimi aktif olarak sürdüren programlar olarak belirlenmiş ve araştırma toplam on dört programın 2018-2019 eğitim öğretim yılı ile sınırlandırılmıştır. ABD, dramatik yazarlık eğitiminin lisans / yüksek lisans düzeyinde verilmeye başlandığı ve geliştiği ilk ülke olduğu için seçilmiştir. Bu çerçevede çalışmada izlenen yöntem aşağıda açıklanmış, bulgular sunulmuş, araştırma soruları bağlamında tartışma kurgulanmıştır.

2. YÖNTEM

Eğitim programlarının değerlendirilmesi için çok çeşitli kriter ve sınıflamalar mevcuttur (Şeker, 2014). Program değerlendirme, eğitim programlarının geliştirilmesi amacına dayandığı için programda belirli bir ögeyi sınamak için yapılır, dolayısıyla veriler bu amaç bağlamında toplanır (Demirel, 2015, s. 184-185). Çalışmamız öncelikle bir profil çıkarma ve karşılaştırma çalışmasıdır; yöntem olarak karşılaştırmalı eğitim araştırmalarında kullanılan yaklaşımlardan birisi olan yatay yaklaşım benimsenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme uygulanmış, veriler programın genel yapısı ve düzeyi, giriş ve mezuniyet koşulları, zorunlu ve seçmeli dersler bağlamında yatay seviyede ortaya konmuş; ayrıca tarihçeleri incelenmiştir. Veriler, ilgili üniversitelerin güncel web sayfalarından alınmış, buradan ulaşılamayan veriler için bölümlerin eğitim danışmanlarıyla e-posta yolu ile ilişim kurularak bilgiye ulaşılmıştır.

Araştırmanın inceleme alanını Türkiye’deki dramatik yazarlık eğitimi veren üniversitelerin tümü ile Amerika’daki dramatik yazarlık eğitimi veren üniversitelerin saygınlık, etki ve ‘kendine özgü olma’ kriterlerine göre önde gelenleri oluşturmaktadır. Bu konuda bilimsel ve sabit bir göstergeden söz edilemez, böyle bir ölçme de şimdiye dek yapılmamıştır. Her iki ülkeden karşılaştırılmak üzere seçilen programların bağlı olduğu üniversiteler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Araştırmada incelenen dramatik yazarlık programlarının bağlı olduğu üniversiteler

Türkiye	Amerika Birleşik Devletleri
Ankara Üniversitesi	Harvard University
Dokuz Eylül Üniversitesi	Yale University
İstanbul Üniversitesi	New York University
Atatürk Üniversitesi	Brown University
Süleyman Demirel Üniversitesi	The Julliard School
Kocaeli Üniversitesi	Arizona State University
Uludağ Üniversitesi	The State University of New York

İki ülkenin akademik eğitim sistemindeki temel farklılıklar bu çalışmada esnek bir anlayışla ele alınmıştır. Dramatik yazarlık eğitimi Türkiye’de sadece lisans düzeyinde, ABD’de ise hem yüksek lisans hem de lisans düzeylerinde verilmektedir. Dolayısıyla bu araştırmada ‘dramatik yazarlık’ çerçevesinde üniversite çatısı altındaki düzenli eğitim programları, eğitim farklılıkları göz önünde bulundurularak odak alınmıştır.

3. BULGULAR

Araştırma kapsamında ulaşılan bulgular, araştırmanın soruları çerçevesinde sunulmuştur. Türkiye üniversitelerindeki dramatik yazarlık programlarına ilişkin veriler bu çalışma ile eşzamanlı olarak gerçekleştirilen çalışmaya (Belkis, Şaşmaz, Gümüş, & Alpan, 2019) dayandırılmıştır. Dramatik yazarlık programlarına ilişkin bulgular programların Genel Yapıları (amaç ve kuruluş süreçlerini içererek) ile Eğitim Koşulları (öğrenci kabul/mezuniyet ile zorunlu/seçmeli dersleri içererek) şeklinde iki alt başlıkta sunulmuştur.

3.1. ABD ve Türkiye’de Lisans Düzeyinde Dramatik Yazarlık Eğitiminin Başlangıcı

Dramatik yazarlık eğitiminin lisans düzeyindeki ilk çalışmaları her iki ülkede de seminer ya da seçmeli ders olarak başlamış, daha sonra düzenli bir programa dönüşmüştür. ABD’de 1905, Türkiye’de 1958 yılları başlangıç noktası olarak alınabilir.

ABD’de bulunan üniversitelerdeki dramatik yazarlık/oyun yazarlığı programları üzerine yapılan bir araştırma, bu eğitimin tarihindeki ilk adımlara ulaşacaktır. Üniversite düzeyinde resmi olarak kaydedilmiş ilk oyun yazarlığı dersi 1905’te Harvard Üniversitesi’nde verilmiştir. Prof. George Pierce Baker oyun yazarlığı alanında English 47: The Technique of the Drama (İngilizce 47: Oyun Teknikleri) başlıklı lisans düzeyinde tek sömestrlik seçmeli bir ders açmış, daha sonra yüksek lisans düzeyine geliştirmiştir (Henderson, 1996: 63-64). Bu seçmeli ders Laboratuvar Tiyatrosu ile eşzamanlı olarak ilerlemiş, gelişmiş ve 47 Workshop (Atölye 47) olarak tanınmıştır. 47 Workshop sadece oyun yazarları için değil yönetmen, oyuncu ve tasarımcılar için de bir okul haline gelmiştir (Kinne, 1954). Baker, 47 Workshop’ta bir yandan gelenekçi dramatik kurallara bağlı kalmış, diğer yandan da modern Avrupalı oyun yazarlarının tekniklerini irdelemiştir. Bu atölyenin ‘genç yazarlar için bir çekim alanı’ olduğu aktarılmaktadır. Bu ders 1920’li yıllardan başlayarak diğer ABD üniversitelerinde açılan oyun yazarlığı ya da dramatik yazarlık eğitimi için bir model işlevi görmüştür. Baker 1925’te Yale Üniversitesi’ne geçmiş, ders burada zorunlu bir ders haline gelmiş ve bir de sahne tahsis edilmiştir. Daha sonra bu sahne Edward Harkness’ın desteğiyle üniversiteye kazandırılmış, 1926’da dramatik sanatlar eğitimi veren Yale School of Drama’ya dönüştürülmüştür (Henderson, 1996, s. 64, 167). Baker bölüm başkanı olarak göreve başlamış 1931’de yüksek lisans düzeyinde eğitime de

başlanmıştır. 1966'da mesleki uygulama ve konservatuar arasında tamamlayıcı bir ilişki oluşabilmesi için okulun dekanı Robert Brustein öncülüğünde Yale Repertuvar Tiyatrosu kurulmuştur (Harvard University, 2019; Yale University, 2019).

Türkiye'de ise lisans düzeyinde oyun yazarlığı eğitimiyle ilgili ilk çalışmalar 1958'de Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde (DTCF) Prof. Bedrettin Tuncel ve Prof. İrfan Şahinbaş'ın girişimleriyle başlamıştır (Şener, 1998, s. 118-119). Cumhuriyet'ten önce, Tanzimat ve Meşrutiyet dönemlerinde oyun metinleri edebiyatın bir uzantısı olarak görülmüş, diğer yazarlık alanlarında olmadığı gibi oyun yazarlığında da özel bir eğitim planlanmamıştır. Nutku (1969) 1914'te İstanbul Belediyesi bünyesinde bir konservatuar olarak kurulan ve daha sonra İstanbul Şehir Tiyatroları'na dönüşen Darü'l-bedayi-i Osmani çatısı altında oyunculuk ve genel bir tiyatro eğitimi verildiğini aktarır; ancak ne bu kurumda ne de başka bir mecrada Ankara Üniversitesi'ndeki girişime kadar herhangi bir oyun yazarlığı eğitimi çalışmasına rastlanmamıştır. 1958'de ABD'den Prof. Kenneth Macgowan, ertesi yıl Prof. Grant Redford'un davet edilerek Ankara Üniversitesi DTCF Tiyatro Kürsüsü'nde oyun yazarlığı seminerlerinin düzenlenmesi bir başlangıç oluşturur. 1964'te dört yıllık lisans eğitimi olarak düzenli eğitim vermeye başlayan Tiyatro Bölümü (Nutku, 1983 ve 1991) 198-89 döneminden başlayarak Tiyatro Sanatı Bilim Dalı, Dramatik Yazarlık Dalı ve Oyunculuk Dalı olarak iki programa ayrılmıştır. Ankara Üniversitesi'nden sonra 1976'da Dokuz Eylül Üniversitesi'nde (bölüm önce Ege Üniversitesi bünyesinde kurulmuş, sonradan DEÜ'ne aktarılmıştır), 1992'de İstanbul Üniversitesi'nde, 1995'te Atatürk Üniversitesi'nde, 1997'de Süleyman Demirel Üniversitesi'nde ve 2004'te Kocaeli Üniversitesi'nde dramatik yazarlık programları açılmıştır. Bugün yedi üniversitede aktif olarak toplam on bir üniversitede lisans düzeyinde dramatik yazarlık eğitim programı bulunmaktadır (Belkıs, Şaşmaz, Gümüş ve Alpan, 2019).

3.2. ABD ve Türkiye'de Dramatik Yazarlık Programlarının Genel Yapısı

1875

3.2.1. ABD'deki dramatik yazarlık programlarının genel yapısı

ABD'de 1905'te lisans düzeyinde başlayan dramatik yazarlık eğitimi bugün sayısız üniversitede lisans ve yüksek lisans (master ve doktora) düzeyinde anadal ve yandal çerçevesinde sürdürülmektedir. Üniversite ve fakültelerin yapısına, genel çerçeve ve yönetimine göre de kimi zaman Edebiyat Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Konservatuar altında, kimi zaman da İngiliz Dili ve Edebiyatı, Performans Sanatları, Tiyatro, Sahne Sanatları gibi bölümlerin altında çeşitli isimlerle sürdürülmektedir. Burada, incelenen dramatik yazarlık programlarının genel yapısı (kuruluş, amaç veya tanımları) sunulmuş ve Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: ABD’de dramatik yazarlık eğitimi veren üniversiteler ve programları

Üniversite adı	Eğitim birimi	Bölüm adı
Harvard University (1636)	Faculty of Arts and Science (1890)	Theatre, Dance and Media
Yale University (1640)	School of Drama (1924)	Playwriting Department (1931)
New York University	Tisch School of Arts (1965)	The Rita and Burton Goldberg Department of Dramatic Writing (1980)
Brown University (1764)	Department of Literary Arts	Undergraduate program in Literary Arts
	Department of Theatre Arts & Performance Studies (1973)	The Masters of Fine Arts in Playwriting (2009)
Julliard School (1905)	The Lila Acheson Wallace American Playwrights Program (1993)	
Arizona State University (1885-1950)	The College of Liberal Arts and Sciences	Creative Writing (2013)
	Herberger Institute for Design and the Arts Theatre	Dramatic Writing
State University of New York (1948)	Purchase College, School of Liberal Arts and Sciences, School of Film and Media Studies	Playwriting and Screenwriting

(Parantez içindeki tarihler, kuruluş tarihlerini göstermektedir)

1636’da kurulan ve ABD’nin en eski yüksek öğretim kurumu olan Harvard Üniversitesi’nde oyun yazarlığı eğitimi 1890’da kurulan ve bugün üniversitenin en büyük birimi olan Faculty of Arts and Science’da Theatre Dance & Media adlı bölümde lisans düzeyinde bir ders olarak verilmektedir. Bu bölüm, geleneksel konservatuvar stili bir programdan çok, araştırmaya ve deneysel çalışmalara dayanan beden ve teknoloji ağırlıklı bir eğitimi amaçlamaktadır. Öğrenci, üçüncü yarıyıldan sonra uzmanlık alanını (tiyatro, dans ya da medya) seçmektedir. Burada tiyatro, oldukça geniş bir yelpazede ele alınmakta, oyun yazarlığı da bu çerçevede değerlendirilmektedir. Harvard’da oyun yazarlığı, öğrencinin yoğun bir uygulama içinde yetişmesine odaklanan bir eğitim çerçevesinde planlanmıştır. Bölümün uygulama alanı profesyonel sanat kurumları olarak Harvard çatısı altında çalışmalarını sürdüren Theatre Collection, Dance Center ve American Repertory Theater’dir (Harvard University, 2019).

ABD’nin en eski oyun yazarlığı bölümlerinden birisine sahip olan Yale Üniversitesi 1640’ta açılmıştır. Yale’de 1924 yılında Edward S. Harkness’in maddi desteğiyle açılan School of Drama, Department of Playwriting olarak eğitim verilmektedir. 1925’te Üniversite Tiyatrosu kurulma aşamasındayken öğrenci kabul etmiş, Harvard’dan gelen George Pierce Baker’ın yönetiminde çalışmalar başlamıştır. 1931’da tiyatro alanında uzmanlık programı, 1955’te yüksek lisans ve doktora programları açılmıştır. 1966’da mesleki uygulama ve kuramsal eğitim arasında tamamlayıcı bir ilişki kurulması için dönemin dekanı Robert Brustein öncülüğünde Yale Repertuvar Tiyatrosu kurulmuştur. Programın temel amacı özgün bir üslup ve kolektif çalışmalar konusunda beceri sahibi sanatçılar yetiştirmektir. Ek olarak akademi vizyonu ‘dünyadaki empatiyi geliştirmek için mükemmel bir araç olan tiyatronun küresel profesyonellik standartlarını yükseltmek için lider sanatçılar yetiştirmek’ olarak tanımlanmıştır. Yale Oyun Yazarlığı Programı’nın temel yaklaşımı yazarlık öğrencisine yaratıcılığını geliştirmek için stratejiler sunmaktır, öğrencinin yazarlık eyleminde bağımsız ve özgür olduğu ön kabulünden hareket edilmektedir. Oyun yazarlığında farklı yöntem ve yaratma geleneklerini birleştiren, deneysel araştırmalara açık bir anlayış benimsenmiştir. Bunun yanında ‘prova odası’ olarak adlandırılan uygulama ile iç içe metin oluşturma ve bu yönde yeniden yazma becerisinin

geliştirilmesine önem verilmekte, böyle bir yöntemle oyuncu bakış açısına sahip, dramaturgi duygusu keskinleşmiş yazarların yetişeceği düşünülmektedir. Uygulama çalışmasının içinde dramaturg ve yönetmenle bir araya gelen yazarın tiyatro pratiğinin üretilme sürecine tanıklık etmesinin yazarlık eğitiminin can alıcı noktası olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle Yale Repertory Theater, Carlotta Festival of New Play, Yale Cabaret, Drama 50, New Play Lab, Lanston Hughes Festival of New York gibi profesyonel uygulama alanları ile iç içe bir eğitim sürdürülmektedir (Yale University, 2019).

1831’de kurulan ve bugün ABD’nin en büyük özel üniversitelerinden birisi olan New York University, dramatik yazarlık programını Tisch School of Arts, The Rita and Burton Goldberg Department of Dramatic Writing adıyla lisans düzeyinde sürdürmektedir. Tisch 1965 yılında New York Üniversitesi bünyesinde bir sanat okulu olarak kurulmuş, 1974’te Drama Bölümü, 1980’de Dramatik Yazarlık Bölümü açılmıştır. 1979-80’de Prof. Richard Schechner, Michael Kirby ve Brooks McNamara performans araştırmalarına başlamışlar, Performans Çalışmaları Bölümü böylece kurulmuştur. Bölüm performans çalışmalarını başka pek çok alanla kesiştirerek disiplinler arası bir yaklaşımla derinleştirmeyi amaçlamaktadır. 1981’de yüksek lisans düzeyinde Müzikal Oyun Yazarlığı Bölümü açılmış, 1982’de Tisch Ailesi’nin 721 Broadway’i satın alarak restore etmesi ve üniversiteye bağışlaması ile okulun adı Tisch Sanat Okulu olmuştur. Rita ve Burton Goldberg Dramatik Yazarlık Bölümü, senaryo, tiyatro ve televizyon yazarlığı alanlarında yoğunlaşarak dramatik yazarlıkta çapraz bir geçişkenlikle çalışmaktadır. Goldberg Dramatik Yazarlık Bölümü, üç temel dramatik tür (tiyatro, film ve televizyon) için öğrenci yetiştirmektedir (New York University, 2019) (Tisch School of the Arts, 2019).

Brown University 1764’te kurulmuş bağımsız bir araştırma üniversitesidir. Bu üniversitede oyun yazarlığı ve yaratıcı yazarlık iki farklı bölüm altında farklı programlar olarak sürdürülmektedir. Birisi, Department of Theatre Arts and Performance Studies bünyesindeki Oyun Yazarlığı Master Programı, diğeri Department of Literary Arts bünyesindeki Literary Arts Lisans Programı. Her iki program da birbiriyle sıkı ilişki içindedir. Araştırmamız için Brown Üniversitesi’nin lisans düzeyindeki yazarlık eğitim programı incelenmiştir. Tiyatro çalışmaları bu üniversitede köklü bir tiyatro geleneğine sahiptir; 1868’de Brown Tiyatrosu adıyla çalışmalar başlamış, çeşitli organizasyon, müzikal, gösteri ve oyunlar sahnelemiştir. Brown’da öğrenci merkezli, öğretim üyesi iş birlikli bir tiyatro uygulaması tarihi izlenebilir. 1935’ten bu yana Brownbrokers adlı öğrenci topluluğu kapsamında her yıl bir müzikal yazılıp sahnelenmektedir. 1961’de Richard Foreman tarafından Production Workshop adıyla kurulan bir başka öğrenci topluluğun deneysel çalışmaları ise yine Brown çatısı altında başlatmıştır. Bu çalışmalar ağırlıklı olarak Afrika-Amerikalı öğrenciler tarafından sahnelenen ‘zenci tiyatrosu’ çerçevesindedir. Bu bakımdan Brown Üniversitesi’ndeki tiyatro eğitiminin geçmişi, öğrenci kulübü kapsamındaki tiyatro çalışmalarına dayandırılmaktadır. Bu çalışmalar Afrika Çalışmaları Bölümü, İngiliz Dili Bölümü gibi farklı akademik bölümlerden öğretim üyelerinin işbirliğini de kapsamaktadır. Tiyatro ve Performans Çalışmaları 1973’te önce İngilizce Bölümü altında Tiyatro Programı adıyla bir alt dal olarak açılmış, 1979’da Tiyatro, Konuşma ve Dans Bölümü olarak ayrı bir bölüm halini almıştır. 2002’de Doktora Programı, ayrıca Trinity Repertuar Topluluğunun desteği ile Oyunculuk ve Yönetmenlik Master Programı açılmıştır. Aynı yıl bölümün adı Tiyatro ve Performans Çalışmaları olarak değiştirilmiştir. 2009’da daha önce Yazınsal Sanatlar Bölümü binasında çalışmalarını sürdüren Oyun Yazarlığı Master Programı, Tiyatro ve Performans Çalışmaları Bölümü’nün kurulmasıyla Lyman Hall binasına taşınmış, böylece tüm sahne sanatları ve uygulama alanları bir araya getirilmiştir. Dramatik yazarlık eğitiminin müzikal, dans, tiyatro, performans için metin yazarlığı alanları yenilikçi ve deneysel yaklaşımların uygulanmasını desteklemekte, ayrıca yenilikçi roman yazarlığı,

dijital yazarlık ve çeşitli yazma biçimleri üzerine eğitim vermektedir. Yazarlık geniş bir yelpazede ele alınmakta ve roman, şiir, senaryo, edebiyat, medya yazarlığı, çeviri, edebiyat alanlarında yoğunlaşan bir program sürdürülmektedir (Brown University, 2019).

The Julliard School (New York), 1905'te Franz Liszt'in vaftiz oğlu olan Frank Damrosch tarafından Institute of Musical Art olarak kurulmuştur. 1968'de Peter Mennin başkanlığında Tiyatro Bölümü kurulmuş, 1969'da halen eğitimin devam ettiği mekan olan Lincoln Center'a taşınmıştır. Ön lisans, lisans ve yüksek lisans düzeyinde eğitim veren Tiyatro Bölümü uygulamalı bir eğitim izlemektedir. Lila Acheson Wallace Amerikan Oyun Yazarları Programı ise Marsha Norman ve David Lindsay-Abaire yönetiminde az sayıda yazara yıllık burs sağlayan bir programdır. 1993'te açılan yazarlık programı çok az sayıda öğrenci kabul etmektedir ve yazarlar ile oyuncuların bir araya geldikleri atölye çalışmaları, bölümün ayrıcalığı olarak ifade edilmektedir (The Juilliard School, 2019).

Arizona State University, lisans düzeyinde yaratıcı yazarlık, master düzeyinde dramatik yazarlık eğitimi veren bir üniversitedir. Yaratıcı yazarlık, İngilizce Bölümü altında, dramatik yazarlık ise 2013'te kurulan School of Film, Dance and Theatre altında Theatre (Dramatic Writing) başlığıyla oyun yazarlığı, senaryo yazarlığı, tek kişilik gösteriler için yazarlığa ek olarak tiyatro tarihi araştırmaları ve hikaye anlatımı gibi farklı alanların da yer aldığı bir eğitim oluşturulmuştur. Öğrenciler tarafından yazılmış oyunların Tiyatro Laboratuvarı'nda sahnelenmesinin eğitim sürecinde önemli bir deneyim oluşturduğu belirtilmelidir. Bu bölüm tiyatro araştırmaları bağlamında metodolojik yaklaşımların da uygulandığı, öğretildiği önemli bir bölüm olarak tanınmaktadır. Bu çalışmada, Arizona Devlet Üniversitesi'nin Dramatik Yazarlık eğitimi çalışmaya dahil edilmiştir (Arizona State University, 2019).

ABD'nin en geniş kapsamlı devlet üniversitelerinden birisi olan The State University of New York (SUNY) 1948'de kurulmuştur ve mühendislikten sanata, tıptan hukuka kadar çok geniş bir eğitim alanına sahiptir. Üniversite çok sayıda farklı kampus ve kurum ortaklıklarıyla eğitim sürdürmektedir. Oyun ve Senaryo Yazarlığı Programı da Purchase College kapsamında lisans düzeyinde yürütülmektedir. Program oyun ve senaryo yazarlığına eşit ağırlık vermiş olmasına karşın öğrenciler tek bir uzmanlığı seçerek de eğitimlerini tamamlayabilirler. Ayrıca belgesel, yeni medya yazarlığı, performans yazarlığı gibi çok çeşitli yazarlık alanlarını uygulamalı olarak deneyimleyen öğrencilerin son sınıfta danışmanlarıyla birlikte çalışarak tam uzunlukta profesyonel bir çalışma gerçekleştirerek mezun olması beklenir. Bu, uzun metrajlı bir film senaryosu, tam uzunlukta bir tiyatro oyunu, televizyon ya da belgesel senaryosu olabilir (State University of New York, 2019) (Purchase College, 2019). Bu eğitim, tam bir dramatik yazarlık eğitimi olarak nitelenebilir.

3.2.2. Türkiye'deki dramatik yazarlık programlarının genel yapısı

Türkiye'de 1964'te lisans düzeyinde başlayan dramatik yazarlık eğitimi bugün yedi üniversitede aktif olarak sürdürülmekte, dört üniversitede (Kafkas Üniversitesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Ardahan Üniversitesi, Düzce Üniversitesi) ise program olarak yer almakta fakat henüz eğitim verilmemektedir. Söz konusu eğitim sadece dramatik yazarlık eğitimi olarak verilmekte, iki program hariç tümü sanat fakültesi kapsamında verilmektedir. Tablo 3'te Türkiye'deki aktif dramatik yazarlık programları gösterilmiştir.

Tablo 3: Türkiye’deki dramatik yazarlık eğitimi veren üniversiteler ve birimleri

Üniversite adı	Eğitim birimi	Bölüm adı
Ankara Üniversitesi (1946)	Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi (1935)	Tiyatro Bölümü (1958), Dramatik Yazarlık Bilim Dalı (1964)
Dokuz Eylül Üniversitesi (1982)	Güzel Sanatlar Fakültesi (1975)	Sahne Sanatları Bölümü, Dramatik Yazarlık-Dramaturji Ana Sanat Dalı (1976)
İstanbul Üniversitesi (1453)	Edebiyat Fakültesi (1874)	Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü (1992), Dramatik Yazarlık Sanatı Anabilim Dalı (2008)
Atatürk Üniversitesi (1957)	Güzel Sanatlar Fakültesi (1992)	Sahne Sanatları Bölümü, (1995) Dramatik Yazarlık Ana Sanat Dalı
Süleyman Demirel Üniversitesi (1992)	Güzel Sanatlar Fakültesi (1994)	Sahne Sanatları Bölümü, (1997) Dramatik Yazarlık Ana Sanat Dalı
Kocaeli Üniversitesi (1992)	Güzel Sanatlar Fakültesi (1996)	Sahne Sanatları Bölümü, (2004) Dramatik Yazarlık Ana Sanat Dalı
Uludağ Üniversitesi (1982)	Güzel Sanatlar Fakültesi (1995)	Sahne Sanatları Bölümü, (2007) Dramatik Yazarlık Ana Sanat Dalı

Ankara Üniversitesi, Türkiye’de Cumhuriyet sonrası kurulan ilk üniversite olarak hukuk, ziraat gibi pek çok akademik eğitimin ilk adımını oluşturmuştur. Tiyatro Bölümü’nün temeli ise Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi bünyesinde 1958’de kurulan Tiyatro Enstitüsü’dür. Enstitü 1981’de Tiyatro Bölümü adını almış, 1988-89’da Tiyatro Tarihi ve Teorisi ile Tiyatro Sanatı Bilim Dallarına ayrılmıştır. Dramatik Yazarlık Bilim Dalı dramatik metin yazarlığı konusunda teorik ve pratik bilgiye sahip, klasik olduğu kadar yeni yazma eğilimlerini de takip eden akademisyen ve nitelikli yazarlar yetiştirme amacını benimsemiştir (Ankara Üniversitesi, 2019).

1975’te önce Ege Üniversitesi’ne bağlı olarak kurulan Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde Gösteri ve Ses Sanatları Bölümü adıyla açılmış, 1982’de Dokuz Eylül Üniversitesi’nin kuruluşuyla bu kuruma devrolmuştur. Bugün Sahne Sanatları Bölümü adıyla Oyunculuk, Sahne Tasarımı ve Dramatik Yazarlık-Dramaturji olmak üzere üç ana sanat dalından oluşmaktadır. Programın ortak dersleri dışında Suat Taşer anısına düzenlediği ve dramatik yazarlık eğitimi sürdüren öğrencilere açık olan bir kısa oyun yazma yarışması da uygulama alanı olarak belirtilmelidir. Program amacı bilimsel yöntemle ulaşılan bilgiye sanatsal bir yorum kazandırma becerisine sahip sanatçılar yetiştirme olarak sunulmaktadır (Dokuz Eylül Üniversitesi, 2019).

Tarihi 1453’e dayanan İstanbul Üniversitesi’nde Edebiyat Fakültesi’nin kuruluşu 1874’te açılan Darülfünun-ı Sultani’ye dayandırılır. 1992’de Prof. Zehra İpşiroğlu tarafından kurulan Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü’nde dramatik yazarlık alanında eğitim verilmeye başlanmış, 2008’de Tiyatro Eleştirisi ve Teorisi Anabilim Dalı ile Dramatik Yazarlık Sanatı Anabilim Dalı olmak üzere iki program düzenlenmiştir. Ağırlıklı olarak tiyatro kuramı ve eleştiri teorisi çerçevesinde bir eğitim izlenen program, tiyatro sanatı bağlamında oldukça geniş bir amaç skalası oluşturmuştur (İstanbul Üniversitesi, 2019).

1957’de kurulan Atatürk Üniversitesi de Güzel Sanatlar Fakültesi kapsamında Sahne Sanatları Bölümü altında Oyunculuk, Sahne Tasarımı ve Dramatik Yazarlık Ana Sanat Dalı olmak üzere üç programa sahiptir. 1995’te açılan program, teorik ve uygulamalı eğitim çalışmalarını paralel sürdürmektedir ve çeşitli yazarlık alanları için metin yazarları

yetiştirme amacını taşımaktadır. Uygulama ve teorik eğitimin bir arada sürdürülmesini amaçlayan bir eğitim anlayışı izlenmektedir (Atatürk Üniversitesi, 2019).

Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Sahne Sanatları Bölümü bünyesinde Dramatik Yazarlık Ana Sanat Dalı'nda eğitim 1997'den beri verilmektedir. Ana sanat dalı, tiyatro, sinema, radyo ve televizyon ile reklam yazarlık gibi dramatik yazarlık alanlarında ürün verecek metin yazarları yetiştirme amacı taşımaktadır. (Süleyman Demirel Üniversitesi, 2019)

Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde 2004'te kurulan, 2006'da faaliyete geçen Sahne Sanatları Bölümü kapsamında Dramatik Yazarlık, Oyunculuk ve Sahne Tasarımı olmak üzere üç ana sanat dalında eğitim verilmektedir. Program içi uygulama alanları özellikle vurgulanmıştır (Kocaeli Üniversitesi, 2019).

Uludağ Üniversitesi'nde de Sahne Sanatları Bölümü altında 2007'den itibaren Dramatik Yazarlık Ana Sanat Dalı olarak eğitim sürdürülmektedir. Burada da sanat ve bilimsel yaklaşımın uzlaştığı çağdaş bir sanat anlayışının izini süren tiyatro sanatçıları ve yazarları yetiştirme amacı vurgulanmıştır (Uludağ Üniversitesi, 2019).

3.3. ABD ve Türkiye'deki Dramatik Yazarlık Programlarının Eğitim Koşulları

3.3.1. ABD'deki dramatik yazarlık programlarının eğitim koşulları

Bu başlıkta akademik düzeydeki dramatik yazarlık / oyun yazarlığı eğitimi için öğrencilerin kabul edilme ve mezun olma koşulları ile ilgili veriler sunulmuştur. Dersler bu çerçevede ele alınmış, derslerin başlıkları Türkçe olarak ifade edilmiştir. Veriler Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4: ABD'de dramatik yazarlık programlarının öğrenci kabul ve mezuniyet koşulları

1880

Üniversite	Öğrenci kabul koşulu	Ders grupları	Mezuniyet koşulu
Harvard Üniversitesi, Sanat ve Bilim Fakültesi, Tiyatro, Dans ve Medya	Harvard'a giriş şartlarını yerine getirmek Özel yetenek sınavı yok, öğrenci üçüncü yarıyıl sonunda çalışma alanı seçer	Alan dersleri Genel eğitim Seçmeli dersler	32 krediyi tamamlamak (12-14 kredi çalışma alanı, 10-12 kredi genel eğitim, istenildiği kadar seçmeli ders) 3. sönestr başındaki akademik araştırma ve yazarlık sınavından geçmek (3 yıl)
Yale Üniversitesi Tiyatro Akademisi, Oyun Yazarlığı Bölümü	1) Online başvuru dosyası: - özgün ve bireysel olarak yazılmış 1 uzun oyun veya 2 kısa oyun - 3 adet tavsiye mektubu - ayrıntılı özgeçmiş 2) Online başvuruyu kazanan sözlü görüşmeye davet edilir.	Zorunlu dersler Prodüksiyon dersleri Seçmeli dersler	Her dönem için 1 yazarlık, 3 genel tiyatro dersi almak (birden fazla yazarlık dersi alınabilir) Her dönem için en az 1 uygulama dersi almak, atölyelere katılmak (3 yıl)
New York Üniversitesi Tisch Sanat Akademisi, Rita ve Burton Goldberg Oyun Yazarlığı Bölümü	1)NYU'ya giriş şartlarını yerine getirmek. 2) Online başvuru dosyası: - ayrıntılı özgeçmiş - adayı çok etkileyen bir eserin etki nedenlerinin anlatıldığı en çok 500 sözcük uzunluğundaki yazı - 15-25 sayfa en az biri dramatik olmak üzere 3-4 farklı özgün meti	Seçmeli dersler	44 kredi genel eğitim olmak üzere toplam 128 krediyi tamamlamak. Bitirme tezini başarıyla sunmak. Uygulamalara katılmak (4 yıl)
Brown Üniversitesi Yazınsal Sanatlar Bölümü Yazınsal Sanatlar Lisans Programı	Brown Üniversitesi'ne genel başvuru koşulları geçerlidir	Zorunlu uygulama dersleri Seçmeli kuramsal dersler	36 kredi (her yıl için 4 yaratıcı yazarlık + 6 kuramsal ders) (4 yıl) Onur derecesi isteniyorsa bitirme tezi
Julliard Akademisi	1) online başvuru (lisans derecesine sahip olmak, tam uzunlukta bir oyun sunmak, bir	Seçmeli alan dersleri	52 kredi tamamlamak

	sayfalık başvuru mektubu, referanslar, profesyonel özgeçmiş) 2) sözlü görüşme (oyun metninin sunumu, transkript)		
Arizona Devlet Üniversitesi Herberger Tasarım ve Sanat Enstitüsü Tiyatro Yüksek Lisans Dramatik Yazarlık	1) Enstitü başvuru koşulları 2) Tiyatro veya yaratıcı yazarlık lisansına sahip olmak Lisans ortalaması derecesinin A olması (Resmi transkript) 3 tavsiye mektubu, güncel özgeçmiş kariyer hedeflerine dair niyet mektubu, adayın yaratıcı yazarlık çalışmalarından örnekler içeren bir portfolio, 1 adet tam uzunlukta oyun (min. 60 sayfa) veya birden fazla tek perdelik oyun (min 30 sayfa) İngilizce yeterlik belgesi	Zorunlu dersler Alan dersleri Seçmeli dersler Uygulama projesi	Uygulamalı bitirme projesini başarıyla sunmak 60 kredi tamamlamış olmak
New York Devlet Üniversitesi Purchase Akademi Bağımsız Sanat ve Bilim Okulu, Film ve Medya Çalışmaları Okulu Oyun ve Senaryo Yazarlığı	1) online başvuru (SUNY'e genel başvuru koşulları + adayların yazılarından oluşan dosya + tavsiye mektubu) 2) sözlü görüşme	Genel fakülte dersleri, Bölüm zorunlu, Bölüm seçmeli	120 kredi + 54 kredi (alan dersleri + seçmeli dersler + bitirme çalışması)

Harvard Üniversitesi, Sanat ve Bilim Fakültesi, Tiyatro, Dans ve Medya programına öğrenci kabul koşulları, Harvard'a kabul koşulları ile aynıdır, özel bir sınav ya da seçme yapılmamaktadır. Bölüm 2015'te 8, 2016'da 12, 2017'de 17 öğrenci kabul edilmiştir; standart bir kontenjan belirtilmemektedir. Harvard'da eğitim, uzmanlık alanı, genel eğitim ve seçmeli dersler olarak tanımlanan üç bileşenden oluşmaktadır. Öğrenci üçüncü yarıyıl sonunda üniversite genelindeki elli farklı çalışma alanından birisini kendisi seçmekte, kariyerini ve ilgili dersleri bu bağlamda planlamaktadır. Öğrencinin mezuniyet için toplamda 32 krediyi tamamlaması beklenir. Bu 32 kredinin 12-14 kredisi (%40) seçtiği çalışma alanından, 10-12 (%30) kredisi genel eğitim alanından olmalıdır; öğrenci bunlara ek olarak istediği kadar seçmeli ders alabilir. Öğrencinin eğitim programındaki genel eğitim kısmı, dört farklı alandan dört farklı ders içermelidir. Bunların temel olarak mükemmel düzeyde akademik dil yeterliliği, bilimsel düşünce ve yazma, nicel muhakeme dersleri olması, bir başka deyişle üç ana bilim dalının (sanat ve sosyal bilimler, bilim ve mühendislik, uygulamaları bilimler) derslerini içermesi gerekir. Hareketten yönetmenlik ve tasarıma, oyun yazarlığı, estetik ve dijital tasarım alanlarındaki dersler profesyonel uygulama alanlarında sürdürülmektedir (Harvard University, 2019).

Yale Üniversitesi, Tiyatro Akademisi, Oyun Yazarlığı Bölümü'ne başvurular online kabul edilmekte, adaylardan bir adet iki perdelik veya iki adet tek perdelik özgün oyun sunmaları istenmektedir. Uyarlama ve ortak yazımlar kabul edilse de bunlar ancak sunulan bireysel özgün çalışmalara ek olarak değerlendirilmektedir. Adaylardan yazılan ve yönetilen oyunların tamamını içeren ayrıntılı bir özgeçmiş ile 3 adet tavsiye mektubu istenmekte, online yapılan ön başvuruyu geçen adaylar sözlü görüşmeye davet edilmektedir. Dramatik yazarlık bölümünün 3 yıl içinde tamamlanması öngörülmüştür. Oyun yazarlığı öğrencileri dört temel dersi tamamlamak, bunlara ek olarak en az biri yazarlık dersi / master class olmak üzere her dönem dört dersi almak ve başarıyla tamamlamak zorundadır. Bölüm her üç yıl için yazarlık ve sahne uygulamasını da içeren yazarlık çeşitli yazarlık dersleri açmıştır. Bunlara ek olarak oyun yazarlığı öğrencileri ilk yıl Dram 50 ve bu dersin sonraki adımı olan New Play Lab'da birer tek perdelik oyun yazarlar. İlk yılın bahar ve yaz döneminde tam uzunlukta bir oyun yazarlar ve bu ikinci yıllarında Langston Hughes

Festival’de sahnelenir. Üçüncü yılın başında oyun yazarları tam uzunlukta bir oyun yazar ve son dönemlerinde Carlotta Festival of New Plays’te sahnelerler. Tüm oyunlar gösterimden önce bölüm başkanlığının onayını almak zorundadır (Yale University, 2019).

New York Üniversitesi (NYU), Tisch Sanat Akademisi, Rita ve Burton Goldberg Oyun Yazarlığı Bölümü, 4 yıllık bir lisans bölümüdür. Başvuru iki aşamadan oluşmaktadır: ilki NYU’ne girmek için genel koşulları taşıyor olmak (eğitim, dil ve üniversite öncesi mezuniyet standartları), ikincisi dramatik yazarlık alanı için bir dosya sunmak. Bu dosya kimlik bilgileri ve şimdiye dek yazılmış dramatik metinlerden; adayın son yıllarda okuduğu ya da izlediği, kimliği üzerinde etkisi olan bir eser ve nedenlerini anlatan en fazla 500 sözcüklük bir yazı; toplam 15-25 sayfa arasında en az biri dramatik metin olmak üzere üç dört farklı özgün yazı (anılar, kısa öyküler, kurgusal malzemeler, gerçeğe dayalı uyarlamalar, vb). NYU Tisch Dramatik Yazarlık Bölümü’nde öğrenciler 4 yılın sonunda 44 kredi genel eğitim olmak üzere toplamda 128 kredi tamamlayarak mezun olurlar. Bu bölüm, dramatik yazarlık türleri ve uygulamalarına odaklanmış, her dönemde ortalama bölüm 4-5 dersinin ve seçmeli derslerin alınabildiği kompakt bir bölüm görüntüsündedir (New York University, 2019) (Tisch School of the Arts, 2019).

Brown Üniversitesi Yazınsal Sanatları Bölümü’ne giriş için özel bir sınav ya da seçim beklenmemektedir. Üniversitenin genel başvuru koşulları bu bölüm için de geçerlidir. Ders ve uzmanlık alanı seçimleri danışman ve ilgili dersin yöneticisi tarafından onaylanmaktadır. Bölüm her yıl 20-30 öğrenci arasında kabul etmektedir. Mezuniyet için öğrencilerin toplam 36 krediyi tamamlamaları gerekir. Bu, her yıl için 4 yaratıcı uygulamalı yazarlık dersi ve 6 kuramsal dersi, yani dört yıl için 40 ders olarak planlanmıştır. Kuramsal dersler Afrika Araştırmaları, Karşılaştırmalı Edebiyat, Tiyatro, Modern Kültür ve Medya, vb. pek çok farklı bölümlerden seçilebilmektedir. Mezuniyet için Onur Derecesi hedefleniyorsa lisans tezi zorunludur (Brown University, 2019).

1882

Juilliard Akademi 4 yıllık lisans düzeyinde oyun yazarlığı eğitimi için 4-5 öğrenci kabul etmektedir. Online olarak kabul edilen başvurular için lisans derecesine ve başarılı sanatsal deneyimlere sahip olmak ve bunları belgelemek gereklidir. Tam uzunlukta bir oyun, adayın sanatsal bakışını açıklayan bir sayfalık bir başvuru mektubu, profesyonel özgeçmiş, varsa referanslar ilk başvuru belgeleridir. Ön başvurusu kabul edilen adaylar görüşmeye çağrılır ve oyunlarını sunmaları ve transkriptlerini sunmaları istenir. Dil yeterliliğine ilişkin belgelerin de eklenmesi gerekmektedir. İkinci kez başvuran adayın yeni bir oyunla başvurması beklenir. Mezuniyet için öğrencilerin 52 ders kredisini tamamlamaları beklenir. Dersler profesyonel sanatçılarla uygulamalı ve yüksek etkileşimli çalışmalardan, master-class’lardan oluşur (The Juilliard School, 2019).

Arizona Devlet Üniversitesi Herberger Tasarım ve Sanat Enstitüsü, Tiyatro Yüksek Lisansı, Dramatik Yazarlık Programı, yüksek lisans öğrenci kabul koşullarını aynen beklemektedir. Adayların tiyatro veya yaratıcı yazarlık ile ilişkili bir eğitim almış olmaları gerekmektedir. Eğer tiyatro veya yaratıcı yazarlık eğitimi almamışsa, ilk yıl içinde lisans düzeyinden alacağı derslerle tamamlama yapılmaktadır. Ayrıca adayların lisans mezuniyet ortalamalarının A derecesi taşıması gerekmektedir. Adaylardan başvuru formu, resmi transkript, 3 adet tavsiye mektubu, güncel özgeçmiş, kariyer hedeflerine dair niyet mektubu, adayın çalışmaları ve ilgi alanları, tam uzunlukta bir oyun (60 sayfa veya daha fazla) ya da birden fazla tek perdelik oyun (en az 30 sayfa), İngilizce yeterlik belgesi. Dramatik Yazarlık Programından mezun olmak içinse öğrencinin uygulamalı bitirme projesi dahil 60 krediyi tamamlamış olması gerekir. Bu kapsamda zorunlu dersler (27 kredi), alan dersleri (9 kredi), seçmeli dersler (18 kredi), uygulama projesi (6 kredi) vardır. Bitirme çalışmasının uygulamalı olması ve kurumun ana sahnesinde tamamının sahnelenmesi ya da okuma

tiyatrosu olarak sunulması ya da bir yapım atölyesi olarak üretilmesi gerekmektedir (Arizona State University, 2019).

New York Devlet Üniversitesi, Purchase Akademi, Bağımsız Sanat ve Bilim Okulu, Film ve Medya Çalışmaları Okulu, Oyun ve Senaryo Yazarlığı, akademinin genel öğrenci kabul koşullarına ek olarak adayların yazılarından oluşan bir portfolio ve tavsiye mektubu sunulmasını ister. Mezuniyet içinse genel mezuniyet koşullarına (yani en az 120 krediyi tamamlamak) ek olarak 54 krediyi tamamlamak gerekir. Oyun ve Senaryo Yazarlığı'ndan mezuniyet için gerekli 54 kredinin 23'ü alan dersleri (Oyun yazarlığı, senaryo yazarlığı, sinema tarihi, tiyatro tarihi), 17'si seçmeli dersler, 14'ü de son sınıftaki bitirme çalışmasına ilişkin dersleri kapsamaktadır (State University of New York, 2019) (Purchase College, 2019).

Bulgulara genel olarak bakıldığında ABD'de dramatik yazarlık, oyun yazarlığı ya da yaratıcı yazarlık eğitiminin farklı düzeylerde ve farklı başlıklarda verilmekte olduğu, ayrıca bu konuda bir standarttan söz edilemeyeceği görülmüştür. Öte yandan yazılı bir özel yetenek sınavı yapmak yerine adayların özgün metinlerini sunmaları yaygın bir uygulama olarak değerlendirilebilir. Ayrıca programların, profesyonel veya deneysel uygulama alanlarına özel bir önem verdiği görülmüştür. Eğitim programları ve ilgili uygulama birimleri Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5: ABD'de dramatik yazarlık eğitimi programlarının ilgili uygulama birimleri

Üniversite adı	Uygulama alanı
Harvard Üniversitesi, Sanat ve Bilim Fakültesi, Tiyatro, Dans ve Medya	Theatre Collection Dance Center American Repertory Theater
Yale Üniversitesi, Tiyatro Akademisi, Oyun Yazarlığı Bölümü	Drama 50 (1. Sınıf için) New Play Lab (1. Sınıf için tek perdelik oyun atölyesi) Langston Hughes Festival of New York (New Play Lab'ın ileri düzeyi) Yale Cabaret (2. ve 3. Sınıf için) Carlotta Festival of New Plays (3. Sınıfın 3 oyununun profesyonel performansı) Yale Repertory Theatre (tam profesyonel uygulama alanı)
New York Üniversitesi, Tisch Sanat Akademisi, Rita ve Burton Goldberg Oyun Yazarlığı Bölümü	Yazarlık derslerinin son haftası masterclass
Brown Üniversitesi, Yazınsal Sanatlar Bölümü, Yazınsal Sanatları Lisans Programı	Trinity Repertory Company
Julliard Akademisi	Play Labs
Arizona Devlet Üniversitesi, Herberger Tasarım ve Sanat Enstitüsü, Tiyatro Yüksek Lisansı, Dramatik Yazarlık	
New York Devlet Üniversitesi, Purchase Akademi, Oyun ve Senaryo Yazarlığı	

3.3.2. Türkiye'deki dramatik yazarlık programlarının eğitim koşulları

Bu başlıkta lisans düzeyindeki dramatik yazarlık eğitimi için öğrencilerin kabul edilme ve mezun olma koşulları ile ilgili veriler sunulmuş, bunlar Tablo 6'da gösterilmiştir:

Tablo 6: Türkiye’de dramatik yazarlık programlarının öğrenci kabul ve mezuniyet koşulları

Üniversite	Öğrenci kabul koşulu	Ders grupları	Mezuniyet koşulu
Ankara Üniversitesi, Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi, Tiyatro Bölümü, Dramatik Yazarlık Bilim Dalı	10 öğrenci Merkezi sınav puanı + Özel Yetenek Sınavı (yazılı + sözlü)	Zorunlu alan dersleri + Seçmeli dersler	240 AKTS + Staj + not ortalaması min. 2.00 (4 yıl)
Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sahne Sanatları Bölümü, Dramatik Yazarlık Dramaturgi Ana Sanat Dalı	10 öğrenci Merkezi sınav puanı + Özel Yetenek Sınavı (yazılı + sözlü)	Zorunlu alan dersleri + Seçmeli dersler	240 AKTS + not ortalaması min. 2.00 + Lisans tezi + Staj (4 yıl)
İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü, Dramatik Yazarlık Sanatı Anabilim Dalı	20 öğrenci Merkezi sınav	Zorunlu alan dersleri + Seçmeli dersler	240 AKTS + not ortalaması min. 2.00 (4 yıl)
Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sahne Sanatları Bölümü, Dramatik Yazarlık Ana Sanat Dalı	5 öğrenci Merkezi sınav puanı + Özel Yetenek Sınavı (yazılı + sözlü)	Zorunlu alan dersleri + Seçmeli dersler	240 AKTS + not ortalaması min. 2.00 + Lisans tezi (4 yıl)
Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sahne Sanatları Bölümü, Dramatik Yazarlık Ana Sanat Dalı	10 öğrenci Merkezi sınav puanı + Özel Yetenek Sınavı (yazılı + sözlü)	Zorunlu alan dersleri + Seçmeli dersler	240 AKTS + not ortalaması min. 2.00 + Lisans tezi (4 yıl)
Kocaeli Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sahne Sanatları Bölümü, Dramatik Yazarlık Ana Sanat Dalı	10 öğrenci Merkezi sınav puanı + Özel Yetenek Sınavı (yazılı + sözlü)	Zorunlu alan dersleri + Seçmeli dersler	240 AKTS + Staj zorunlu + Lisans tezi zorunlu + not ortalaması min. 2.00 (4 yıl)
Uludağ Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sahne Sanatları Bölümü, Dramatik Yazarlık Ana Sanat Dalı	5 öğrenci Merkezi sınav puanı + Özel Yetenek Sınavı (yazılı + sözlü)	Zorunlu alan dersleri + Seçmeli dersler	240 AKTS + not ortalaması min. 2.00 (4 yıl)

Türkiye’deki dramatik yazarlık eğitim programlarının giriş koşulları araştırıldığında ayrıntılarda bazı farklılıklar olmakla birlikte genelde standart bir yapıdan söz edilebilir. Biri hariç (İstanbul Üniversitesi) diğer tüm üniversitelerdeki programlar merkezi sınavdan alınan standart bir puana ek olarak kendilerinin uyguladıkları bir Özel Yetenek Sınavı ile öğrenci kabul etmektedirler. Altı üniversitede uygulanan özel yetenek sınavları en az biri yazılı ve biri sözlü olmak üzere en az iki aşamalı olarak planlanmıştır. Programların kontenjanlarına bakıldığında ise genel olarak sanat eğitimi için tercih edildiği gibi az sayı ile sınırlandırıldığı görülmüştür. Dramatik yazarlık programları için 4 üniversite 10, 1 üniversite 20, 2 üniversite ise 5 öğrenci kontenjanına sahiptir (Belkis, Şaşmaz, Gümüş, & Alpan, 2019).

Türkiye’deki dramatik yazarlık eğitimi programlarının tümü lisans düzeyinde ve 4 yıllık (8 yarıyıl) programlardır ve öğrencilerin mezun olabilmek için bu süre içinde 240 AKTS krediyi tamamlayarak 4.00 tam puan üzerinden en az 2.00 not ortalamasına sahip olarak derslerden başarılı olmaları gerekmektedir. Bu geçme koşullarının yanında 3 üniversite staj, 4 üniversite lisans tezini zorunlu tutmuştur. Hem staj hem bitirme çalışmasını zorunlu tutan 2 üniversite bulunmaktadır (Belkis, Şaşmaz, Gümüş, & Alpan, 2019).

Türkiye’de dramatik yazarlık eğitime ilişkin ders programlarına bakıldığında derslerin zorunlu ve seçmeli olmak üzere ayrıldığı, zorunlu derslerin kuramsal ve uygulama alan derslerinden oluştuğu, seçmeli derslerin ise hem alan hem de diğer bölümlerden alınabilecek derslerden oluştuğu görülmektedir. Dramatik yazarlık ders programlarında Türkiye’de ortak nokta, yazarlık ve dramaturgi derslerinin zorunlu uygulamalı dersi, Türk ve Dünya Tiyatro Tarihi derslerinin de yine zorunlu kuramsal alan dersi olmasıdır. Bunun dışında pek çok seçmeli ders gerek bölüm içinden gerekse farklı bölümlerden seçilebilmektedir. Ayrıca uygulama alanı olarak diğer ana sanat dallarıyla ortak prodüksiyon üretilen derslerden söz edilmelidir (Belkıs, Şaşmaz, Gümüş, & Alpan, 2019).

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Kültürel ve teknolojik gelişmeler, hiç bir dönemde görülmediği kadar sanatta bir araya gelmekte, disiplinler arası sahne sanatlarının bir karakteri olmaya gittikçe daha çok yaklaşmaktadır. Mühendislik ve tıp bilimlerinde ve bunların eğitimlerinde uzmanlaşma ve uzmanlık alanlarına bölünme ne kadar çoğaldıysa, sanat ve sanat eğitiminde birleşme, disiplinler arası alanların yoğunlaşması o kadar çoğalmıştır. Dolayısıyla dramatik yazarlık olarak adlandırılan yazarlık eğitiminin irdelenmesi, incelenmesi, farklı coğrafyalardaki örneklerin yan yana getirilerek karşılaştırılması, böylece bir yeniden değerlendirme yapılması faydalı olacaktır. Bu çalışma, bu konudaki ilk değerlendirme olarak bir zemin oluşturmayı hedeflemiştir.

İnceleme sonunda Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri’ndeki dramatik yazarlık eğitimi programları arasında belirgin farklılık ve benzerlikler bulunmuştur.

Her iki ülkenin dramatik tiyatro hareketinin başlangıcına, oyun yazarlığı eğitiminin ilk adımlarına bakıldığında arada elli yıl da olmasına karşın büyük bir benzerlik olduğu görülmüştür. Bu benzerlik, Avrupa tiyatrosunun bu kültürlere gelişinde de bulunabilir. 18. yüzyılda İstanbul’da Avrupa toplulukları turne yapmışlar, dramatik tiyatro böylece İstanbul’da tanınmaya başlanmış, 19. yy başında yerleşik topluluklar kurulmuş ve düzenli tiyatro temsilleri verilmeye başlanmıştır (And, 1972). ABD’de de sömürge dönemiyle birlikte dramatik tiyatronun ilk izleri 17. yüzyılda görülmüş, 18. Yüzyılda düzenli tiyatro çalışmaları başlamıştır (Nutku, 1983). Her iki ülkede de Avrupa tiyatrosu, Avrupa kültürünün eğitim ve yaşam anlayışının bir parçası olarak kısa sürede yayılmıştır. Dolayısıyla 18. yüzyılda Amerika’da, 19. yüzyılda Osmanlı’da dramatik tiyatronun oluşması, yaygınlaşması, oyun metinlerinin yazılması ve geliştirilmesiyle ilgili çalışmalar benzer bir gelişim izlemiştir. Bu konu, arada bir yüzyıl kadar olsa da, ürettiği sonuçlar bakımından araştırılmaya, düşünüp tartışmaya değerdir.

Her iki ülkede de dramatik yazarlık, üniversite kapsamında bir seminer, bir ders olarak verilmeye başlanmış, akademik program olarak daha sonra kurgulanmıştır. Son derece etkili ve heyecanlı olan bu seminerler, her iki ülkede de sonraki dönemin tiyatrosunu önemli ölçüde etkileyen yazarların yetiştiği eğitimler olmuştur (Henderson, 1996; Kinne, 1954; Şener, 1998; Nutku, 1983). Kısaca Türkiye ve Amerika’nın dramatik tiyatronun yaygınlaşması konusunda ilginç benzerlikleri vardır, bu bağlamda oyun yazarlığı eğimi anlayışlarının birlikte irdelenmesi de bu bağlamda anlamlıdır.

ABD ve Türkiye üniversitelerinde dramatik yazarlık eğitim programlarının program düzeylerine bakıldığında, Türkiye’deki programların tümünün lisans düzeyinde 4 yıllık eğitimler olduğu, Amerika’daki programların ise böyle standart bir yapı göstermediği, lisans (3 ya da 4 yıllık), yüksek lisans düzeyinde uygulandığı görülmüştür.

Türkiye’deki eğitim programlarının ikisi dışında tümünün Güzel Sanatlar Fakültesi kapsamında, Amerika’daki eğitim programlarının tamamının sanat fakültesi kapsamında yer

almasıdır. Her iki ülkedeki dramatik yazarlık eğitimleri de uygulamalı sanatların içinde yer almaktadır, fakat ABD üniversitelerindeki eğitimin uygulama ile daha iç içe, hatta profesyonel uygulamaların bizzat içinde olduğu belirtilmelidir. Harvard ve Yale gibi üniversitelerin sahne sanatları bölümlerinin uygulama alanı olan topluluk ve sahnelerin, bulundukları kentin sanat ve tiyatro merkezi, öncü tiyatro çalışmalarının sunulduğu önde gelen kurumlar olduğu vurgulanmalıdır. Bu durum, Birleşmiş Milletler'in eğitim, bilim ve kültür organizasyonu olan UNESCO'nun 1996'da üniversitenin rolünü tamamlarken sosyal faydalara ve geliştirici etkisine vurgu yapmasını hatırlatmakta, örnek teşkil etmektedir (Erdem, 2013).

Türkiye üniversitelerindeki dramatik yazarlık eğitimi kapsamında dramatik yazarlığın farklı alanlarına ilişkin dersler olmasına rağmen bu bir uzmanlık alanı olarak kurgulanmamıştır. Oysa ABD üniversitelerinde bulunan program örneklerine bakıldığında bunların hangi isim verilirse verilsin tek bir yazma alanına odaklanmadığı, tiyatro oyun yazarlığından performans yazarlığına, libretto yazarlığından müzikal yazarlığına uzanan bir perspektifte ele alınmış olduğu görülmektedir. Bir başka özellik olarak dramatik alana metin üretme işinin uygulama ile eşzamanlı sürdürülmesinin faydalı ve gerekli olduğu konusundaki ortak kanıdır.

Her iki ülkenin dramatik yazarlık programlarının öğrenci kabul koşullarına bakılacak olursa her ikisinde de bazı standart yaklaşımların olduğu görülebilir. Türkiye'de İstanbul Üniversitesi dışındaki tüm programlar, üniversite giriş sınavından asgari puan aldıktan sonra kendi özel yetenek sınavlarını yapmakta, iki ya da üç aşamalı olan bu sınava ek olarak adayı tanımak amacıyla sözlü bir sınav daha uygulamaktadır. ABD üniversitelerinde ise ülke genelinde bir üniversite standardından da bahsedilemeyeceği gibi ortak bir sınav şartı öngörülmemiştir. Ancak tüm programların bağlı bulundukları üniversitenin genel öğrenci kabul koşullarını sağlamaya ek olarak özel başvuru koşulları belirledikleri görülmektedir. Fakat belirtilmelidir ki bu araştırmada incelenen hiç bir program adaylara özel yetenek sınavı uygulamamakta; fakat adaylardan yazı dosyaları, yazdıkları oyun metinlerini sunmalarını beklemektedirler. Mezuniyet koşulları bakımından ise ABD üniversitelerinde bir standarttan söz edilemezken Türkiye'deki programlarda Bologna Kriterleri'nin uygulanması nedeniyle bir standarttan söz edilebilmektedir.

Her iki ülkenin dramatik yazarlık programlarının ders programına ve ders havuzuna bakıldığında, temel bir ayrım, eğitim programlarının temel tasarımlarındaki farklılık dikkati çekmektedir. ABD üniversitelerindeki programların öğrenci merkezli, Türkiye üniversitelerindeki programların ise konu merkezli olduğu belirtilebilir. Eğitim programları tasarımında konu merkezli, öğrenen merkezli ve sorun merkezli olmak üzere üç temel tasarım yaklaşımı vardır (Demirel, 2015). ABD üniversitelerinde özellikle kuramsal ve genel kültür seçmeli derslerinin kronolojik ve konu gelişimli bir çizgi izlememesi, öğrencinin uzmanlık alanını kendi seçebileceği bileşenlerle oluşturması dikkati çekmektedir. Türkiye üniversitelerinde ise özellikle kuramsal ve genel kültür dersleri kronolojik bir sırayla, her öğrencinin mutlaka alması gereken bilgiler olarak tasarlanmıştır.

Araştırmanın geneline bakıldığında Türkiye üniversitelerinde dramatik yazarlık eğitimi programlarında birbirini büyük ölçüde tekrarlayan bir yapı görülmesine karşın ABD üniversitelerinde çeşitlilik, her üniversitenin kendi geleneğine uygun şekilde farklılık dikkati çekmektedir. Bu sonuç, ABD'nin her eyaletinin farklı bir üniversite yapısında olmasının da etkisiyle, daha çeşitli ve klasik kalıpları kırma eğilimi taşıyan, avangart bir sanat üretme tutkusu, dijital gelişmelere uyum sağlayacak donanım ve dersler ile desteklenmiştir.

Bu çalışma bu konuda yapılmış ilk çalışmadır. Bunun bir başlangıç ve zemin olması, program tasarımlarındaki farklı anlayışların örneklerle irdelenmesi önerilir.

Ayrıca mezunların iş ve sanatsal üretimlerinin aldıkları eğitim ekolleri ile ilişkisi bağlamında da yapılacak çalışmalar dramatik yazarlık eğitiminin geliştirilmesi için zihin açıcı olabilir.

Dramatik yazarlık eğitiminin de diğer tüm eğitim alanları gibi doğal olarak geliştirilmeye ihtiyacı vardır. Bu bağlamda öğrenci ve eğitici başarıları ve üretimleri, eğitimin daha ince odaklarla değerlendirilmesi için yeni çalışmalara ihtiyaç vardır.

5. KAYNAKÇA

- And, M. (1972). *Tanzimat ve İstibdat Döneminde Türk Tiyatrosu*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Tiyatro Bölümü. (2019). 2019 tarihinde Ankara Üniversitesi: <http://www.dtcf.ankara.edu.tr/tyatro-bolumu/> adresinden alındı
- Arizona State University. (2019). 2019 tarihinde Arizona State University: <https://www.asu.edu> adresinden alındı
- Atatürk Üniversitesi. (2019). 2019 tarihinde Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi: <http://webarsiv.atauni.edu.tr/guzel-sanatlar-fakultesi> adresinden alındı
- Bıçakçı, H. (2017). *Uydumanın İncelikleri* (1. Baskı b.). İstanbul: Hep Kitap.
- Baker, G. (1919). *Dramatic Technique* (<http://archive.org/details/deramatictechniqu::bakeuoft> (erişim tarihi: 30.12.2017)b.). Boston, New York, Chicago, Dallas, San Francisco: Houghton: Meflin Co.
- Belkıs, Ö., Şaşmaz, H., Gümüş, Y., & Alpan, E. (2019). Türkiye'de Dramatik Yazarlık Eğitimi Programlarının Karşılaştırılması. *UBEST, 1. Uluslararası Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Sempozyumu*. İzmir: <http://ubest.deu.edu.tr/BEST2018/abstract/turkiyede-dramatik-yazarlik-egitimi-programlari-nin-karsilasmali-olarak-incelenmesi>.
- Bradby, D., & Williams, D. (1988). *Director's Theatre*. Hong Kong: Macmillan.
- Brown University. (2019). 2019 tarihinde Brown University: <https://www.juilliard.edu> adresinden alındı
- Can, B. (2014). *Oyunlarla Yazı Yazmak*. İstanbul: Murat Kitabevi.
- Demirel, Ö. (2015). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya* (24. Baskı b.). Ankara: Pegem Akademi.
- Dokuz Eylül Üniversitesi. (2019). 2019 tarihinde Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sahne Sanatları Bölümü: <http://gsf.deu.edu.tr/tr/sahne-sanatları/http://gsf.deu.edu.tr/tr/tarihcemiz/> adresinden alındı
- Duras, M. (1999). *Yazmak* (2. Baskı b.). (A. Derman, Çev.) İstanbul: Can Yayınları.
- Egri, L. (1982). *Piyas Yazma Sanatı*. (S. Taşer, Çev.) İstanbul: Yazko Yayınları.
- Erdem, A. (2013). Bilgi Toplumunda Üniversitenin Değişen Roller ve Görevleri. *Yükseköğretim Dergisi*, 3 (2), 109-120.
- Erdoğan, Ş. (Dü.). (2016). *Yaratıcı Yazarlık Teknikleri*. (D. Keçeli, Çev.) İstanbul.
- Gülsoy, M. (2017). *Büyübozumu: yaratıcı yazarlık* (14. Baskı b.). 2004: Can Sanat Yayınları.
- Gardiner, P. (2017). Playwriting and Flow: The Interconnection Between Creativity, Engagement and Skill Development. *International Journal of Education & The Arts*, 18 (6), 1-24.
- Gardiner, P. (2016). Playwriting Pedagogy and the Myth of Intrinsic Creativity. *RIDE: The Journal of Applied Theatre and Performance*, 21 (2), 247-262.
- Gardiner, P. (2014). *Teaching Playwriting: Dramaturgy, Creativity, and Agency (PhD thesis)*. Sidney: The University of Sidney, .
- Gardiner, P., & Anderson, M. (2017). Structured Creative Processes in Learning Playwriting: Invoking Imaginative Pedagogies. *Cambridge Journal of Education*, 1-21.
- Gardiner, P., & Anderson, M. (2015). Why Playwriting? Dealing with the 'Big Issues' and Empowering Student Voices. *Drama Australia Journal*, 39 (2), 122-134.

- Gooch, S. (1998). *Oyun Yazmak*. (F. Ofluoğlu, Çev.) İstanbul: MitosBOYUT Yayınları.
- Greig, N. (2005). *Playwriting, A Practical Guide*. London and New York: Routledge.
- Harvard University. (2019). 2019 tarihinde Harvard University: <https://www.harvard.edu> adresinden alındı
- Henderson, M. (1996). *Theater in America, 250 Years of Plays, Players and Productions* (2.nd Edition b.). New York: Harry N. Abrams Inc.
- İstanbul Üniversitesi. (2019). 2010 tarihinde İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü: <http://edebiyat.istanbul.edu.tr/tiyatro/?p=6351> adresinden alındı
- King, S. (2007). *Yazma Sanatı*. (P. Öcal, Çev.) İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Kinne, W. (1954). *George Pierce Baker and American Theatre*. 2018 tarihinde Harvard University: https://archive.org/stream/georgepiercebake030409mbp/georgepiercebake030409mbp_djvu.txt adresinden alındı
- Kocaeli Üniversitesi. (2019). 2019 tarihinde Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi: (<http://gsf.kocaeli.edu.tr/dramatikyazarlik.asp>; <http://gsf.kocaeli.edu.tr/duyuruayrinti.asp?id=46> adresinden alındı
- Lamott, A. (2017). *Bir Kuştan Öbürüne* (1. Baskı b.). (D. Göl, Çev.) İstanbul: hep kitap.
- Le Guin, U. (2017). *Dümeni Yaratıcılığa Kırarak* (1. Baskı b.). (D. Göl, Çev.) İstanbul: hep kitap.
- McKee, R. (2011). *Öykü - senaryo yazımının özü, yapısı, tarzı ve ilkeleri* (1. Basım b.). (N. Yılmaz, E. Yılmaz, & F. Kınalı, Çev.) İstanbul: Plato Yayınları.
- Neipris, J. (2005). *To Be A Playwright*. New York and London: Routledge.
- New York University. (2019). 2019 tarihinde New York University: <https://www.nyu.edu> adresinden alındı
- Nutku, Ö. (1983). Cumhuriyet Tiyatrosu. *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi* (s. 2511-2530). içinde İstanbul: İletişim Yayınları.
- Nutku, Ö. (1985). *Dünya Tiyatrosu Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Nutku, H. (1999). *Oyun Yazarlığı*. İstanbul: MitosBoyut Yayınları.
- Pamuk, O. (2011). *Saf ve Düşünceli Romancı*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Purchase College. (2019). 2019 tarihinde Purchase College: <https://www.purchase.edu> adresinden alındı
- Raphaelson, S. (1949). *The Human Nature of Playwriting* (1st edition b.). UK: Macmillan Co.
- Renard, J. (2014). *Yazmak Üzerine Notlar*. (O. Türkay, Çev.) İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Özdemir, E., & Binyazar, A. (2016). *Yazmak Sanatı*. İstanbul: Fom Kitap.
- Süleyman Demirel Üniversitesi. (2019). 2019 tarihinde Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sahne Sanatları Bölümü: <http://gsf.sdu.edu.tr/sahne/tr/> adresinden alındı
- Seker, H. (2014). Program Değerlendirme. H. Seker, İ. Görgen, İ. Tuncel, B. Alıcı, Z. Kablan, K. Baykara, et al., & H. Seker (Dü.) içinde, *Eğitimde Program Geliştirme, Kavramlar Yaklaşımlar* (4. Baskı b., s. 183-216). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sener, S. (1998). *Cumhuriyetin 75. Yılında Türk Tiyatrosu*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Smiley, S. (2005). *Playwriting – the Structure of Action*. New Heaven and London: Yale University Press.
- State University of New York. (2019). 2019 tarihinde State University of New York: <https://www.suny.edu> adresinden alındı
- Tarihçe. (tarih yok). 2019 tarihinde Ankara Üniversitesi: <https://www.ankara.edu.tr/kurumsal/tanitim/tarihce/> adresinden alındı
- Tekşan, K. (2013). *Yazma Eğitimi*. İstanbul: Kriter Yayınları.
- The Juilliard School. (2019). 2019 tarihinde The Juilliard School: <https://www.juilliard.edu> adresinden alındı
- Tisch School of the Arts. (2019). 2019 tarihinde Tisch School of the Arts: <https://tisch.nyu.edu> adresinden alındı

- Uludağ Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi. (2019). 2019 tarihinde Uludağ Üniversitesi: <http://uludag.edu.tr/sahne/default/konu/5375> adresinden alındı
- Waters, S. (2013). How to Describe an Apple: A Brief Survey of the Literature on Playwriting. *Contemporary Treatre Review* , 23 (2), 137-145.
- Wood, J. (2010). *Kurmaca Nasıl İşler*. (E. Bodur, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Yale University. (2019). 2019 tarihinde Yale University: <https://www.yale.edu> adresinden alındı
- Zinsser, W. (2015). *İyi Yazmak Üzerine* (2. Baskı b.). İstanbul: Altıkırkbeş Yayın.